C/2026/3937

1.9.2026

# DOPORUČENÍ RADY

## ze dne 10. července 2026,

## k hospodářské a sociální politice, politice zaměstnanosti a strukturální a rozpočtové politice Slovinska

(C/2026/3937)

RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie, a zejména na čl. 121 odst. 2 a čl. 148 odst. 4 této smlouvy,

s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a zejména na čl. 3 odst. 3 uvedeného nařízení,

s ohledem na doporučení Evropské komise,

s ohledem na usnesení Evropského parlamentu,

s ohledem na závěry Evropské rady,

s ohledem na stanovisko Výboru pro zaměstnanost,

s ohledem na stanovisko Hospodářského a finančního výboru,

s ohledem na stanovisko Výboru pro sociální ochranu,

s ohledem na stanovisko Výboru pro hospodářskou politiku,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Nařízení (EU) 2024/1263 stanoví cíle rámce správy ekonomických záležitostí, jehož účelem je podporovat zdravé a udržitelné veřejné finance, udržitelný a inkluzivní růst a odolnost prostřednictvím reforem a investic a bránit nadměrným schodkům veřejných financí. Nařízení stanoví, že Rada a Komise vykonávají mnohostranný dohled v rámci evropského semestru v souladu s cíli a požadavky stanovenými ve Smlouvě o fungování Evropské unie (SFEU). Evropský semestr zahrnuje zejména definování doporučení pro jednotlivé země a dohled nad jejich prováděním.

(2) Dne 25. listopadu 2025 Komise přijala stanovisko k návrhu rozpočtového plánu Slovinska na rok 2026. Téhož dne přijala Komise na základě nařízení (EU) č. 1176/2011 zprávu mechanismu varování 2026, v níž není Slovinsko uvedeno jako jeden z členských států, u nichž je třeba provést hloubkový přezkum. Komise rovněž přijala doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny, doporučení pro doporučení Rady o lidském kapitálu v Evropské unii a návrh společné zprávy o zaměstnanosti 2026, která analyzuje provádění hlavních směrů politik zaměstnanosti a zásad evropského pilíře sociálních práv. Rada přijala doporučení týkající se hospodářské politiky eurozóny ([2]) dne 21. dubna 2026 a společnou zprávu o zaměstnanosti a doporučení o lidském kapitálu dne 9. března 2026.

([1]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1263 ze dne 29. dubna 2024 o účinné koordinaci hospodářských politik a mnohostranném rozpočtovém dohledu a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1466/97 (Úř. věst. L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj).

([2]) Úř. věst. C, C/2026/2434, 28.4.2026, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/2434/oj.

(3) Dne 29. ledna 2025 zveřejnila Komise Kompas konkurenceschopnosti, strategický rámec, jehož cílem je posílit globální konkurenceschopnost Unie v příštích pěti letech. Za klíčové pilíře udržitelného hospodářského růstu označuje tři transformační požadavky týkající se inovací, dekarbonizace a konkurenceschopnosti a také bezpečnost. Kompas konkurenceschopnosti se od svého zveřejnění promítá do činností v rámci evropského semestru, čímž se zajišťuje, aby hospodářské politiky členských států byly v souladu se strategickými cíli EU a při správě ekonomických záležitostí byl uplatňován jednotný přístup, který podporuje udržitelný růst, inovace a odolnost v celé Unii.

(4) I v roce 2026 probíhá evropský semestr pro koordinaci hospodářských politik souběžně s prováděním Nástroje pro oživení a odolnost, jež je nyní ve své závěrečné fázi ([3]). Plány pro oživení a odolnost měly spolu s financováním z politiky soudržnosti zásadní význam pro plnění politických priorit v rámci evropského semestru, neboť měly za úkol účinně řešit všechny nebo významnou část výzev identifikovaných v příslušných doporučeních pro jednotlivé země vydaných v nedávných cyklech, a programy financované z evropské politiky soudržnosti musely k doporučením pro jednotlivé země přihlížet. Vzhledem k tomu, že doba platnosti Nástroje pro oživení a odolnost se blíží ke konci, je nezbytné reformy a investice podporované a prováděné v jeho rámci udržet a stavět na nich, zejména pokud jde o reformy a investice, které přispívají k řešení výzev uvedených v doporučeních pro jednotlivé země.

(5) Dne 3. června 2026 Komise zveřejnila zprávu o Slovinsku pro rok 2026. Posoudila pokrok, který Slovinsko učinilo při plnění doporučení z roku 2025, a zhodnotila, jak provádí svůj plán pro oživení a odolnost. Na základě této analýzy identifikovala nejnaléhavější výzvy, kterým tato země čelí. Posoudila rovněž pokrok Slovinska při provádění evropského pilíře sociálních práv a v plnění hlavních cílů Unie v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby a sociálního vyloučení, jakož i pokrok při dosahování cílů OSN v oblasti udržitelného rozvoje.

(6) Dne 21. ledna 2025 přijala Rada na základě posouzení a doporučení Komise doporučení, kterým schválila národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Slovinska ([4]). Plán se vztahuje na období 2025 až 2028 a zahrnuje fiskální korekci rozloženou do čtyř let. Rada doporučila následující maximální tempo růstu čistých výdajů: 5,6 % v roce 2025, 4,4 % v roce 2026, 4,1 % v roce 2027 a 4,0 % v roce 2028, což odpovídá maximálnímu kumulativnímu tempu růstu počítanému vůči základnímu roku 2023 ve výši 12,1 % v roce 2025, 17,0 % v roce 2026, 21,8 % v roce 2027 a 26,6 % v roce 2028.

(7) Útočná válka Ruska proti Ukrajině a její důsledky představují pro Evropskou unii existenční výzvu. Komise vyzvala členské státy, aby zažádaly o aktivaci národní únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu koordinovaným způsobem s cílem podpořit úsilí EU o rychlé a výrazné navýšení výdajů na obranu, a Evropská rada na svém zasedání dne 6. března 2025 tento návrh uvítala. Na základě žádosti Slovinska přijala Rada dne 8. července 2025 na doporučení Komise doporučení, kterým se Slovinsku umožňuje odchýlit se od doporučených maximálních temp růstu čistých výdajů ([5]). Období aktivace národní únikové doložky (2025–2028) umožňuje Slovinsku změnit své priority veřejných výdajů nebo zvýšit příjmy vládních institucí tak, aby trvale vyšší výdaje na obranu neohrozily střednědobou udržitelnost veřejných financí.

([3]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/241 ze dne 12. února 2021, kterým se zřizuje Nástroj pro oživení a odolnost (Úř. věst. L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).

([4]) Doporučení Rady ze dne 21. ledna 2025, kterým se schvaluje národní střednědobý fiskálně-strukturální plán Slovinska (Úř. věst. C, C/2025/640, 10.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/640/oj).

([5]) Doporučení Rady, kterým se Slovinsku umožňuje odchýlit se od maximálních temp růstu čistých výdajů stanovených Radou podle nařízení (EU) 2024/1263 (aktivace národní únikové doložky) (Úř. věst. C, C/2025/3973, 20.8.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/3973/oj).

(8) Dne 30. dubna 2026 předložilo Slovinsko svou letošní roční zprávu o pokroku ([6]), pokud jde o dodržování doporučeného maximálního tempa růstu čistých výdajů a realizaci reforem a investic reagujících na hlavní výzvy vymezené v jemu určených doporučeních v rámci evropského semestru. Roční zpráva o pokroku rovněž zohledňuje zprávy, které Slovinsko dvakrát za rok podává o pokroku dosaženém při provádění plánu pro oživení a odolnost v souladu s článkem 27 nařízení (EU) 2021/241.

(9) Růst reálného HDP v roce 2025 činil 1,1 % a inflace měřená HISC činila 2,5 %. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá růst reálného HDP v roce 2026 o 1,9 % a v roce 2027 o 2,3 % a inflaci měřenou HISC v roce 2026 na úrovni 3,5 % a v roce 2027 na úrovni 2,5 %.

(10) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([7]) se v roce 2025 schodek veřejných financí Slovinska zvýšil na 2,5 % HDP oproti 0,9 % HDP v roce 2024. Zvýšení schodku v roce 2025 odráží především trvalý nárůst běžných výdajů, rekordně vysokou úroveň veřejných investic a cyklické zpomalení příjmů. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky, že v roce 2026 bude schodek veřejných financí činit 3,3 % HDP a v roce 2027 pak 3,5 % HDP. Nárůst v roce 2026 odráží především zvýšení běžných výdajů, které souvisí s mezispotřebou vládních institucí, sociálními dávkami a mzdami ve veřejné sféře. Zvýšení schodku v roce 2027 odráží především ukončení převodů EU z grantů Nástroje pro oživení a odolnost při současně trvale vysoké úrovni veřejných investic.

(11) Dne 11. května 2026, po uzávěrce prognózy Komise z jara 2026, přijalo Státní shromáždění další opatření zvyšující schodek v oblasti daně z příjmu fyzických osob, sociálních příspěvků, daní z produktů a sociálních transferů, jejichž celkové rozpočtové náklady se podle odhadů Komise budou v roce 2026 pohybovat mezi 0,5 % a 1,0 % HDP. Očekává se, že většina těchto opatření nebude mít dočasný charakter a že zvýší schodek v roce 2026 a v dalších letech. Předchozí vláda navíc připravila řadu úsporných opatření, jejichž cílem je snížit schodek veřejných financí pod 3 % HDP. Vzhledem k nejistotě ohledně jejich velikosti i přijetí se dopad těchto novějších opatření v této fázi nebere v potaz.

(12) Na základě odhadů Komise bylo nastavení fiskální politiky ([8]), které zahrnuje výdaje financované jak z vnitrostátních, tak z unijních zdrojů, v roce 2025 expanzivní, a to ve výši 1,6 % HDP. Předpokládá se, že v roce 2026 bude expanzivní v rozsahu 1,3 % HDP a v roce 2027 restriktivní v rozsahu 0,7 % HDP.

(13) Na základě údajů poskytnutých Eurostatem ([9]) se veřejný dluh Slovinska zvýšil ze 66,4 % HDP na konci roku 2024 na 65,7 % HDP na konci roku 2025. Snížení míry zadlužení v roce 2025 odráží především diferenciál úrokových sazeb a růstu snižující zadlužení. Prognóza Komise z jara 2026 předpokládá, že na základě politických opatření známých ke dni její uzávěrky se poměr dluhu k HDP do konce roku 2026 sníží na 64,9 % a do konce roku 2027 se zvýší na 65,1 %. Snížení míry zadlužení v roce 2026 odráží především diferenciál úrokových sazeb a růstu snižující zadlužení a vnitřní dynamiku dluhu snižující zadlužení.

([6]) Roční zprávu o pokroku Slovinska za rok 2026 vypracovala odcházející vláda za předpokladu nezměněné politiky. Roční zprávy o pokroku z roku 2026 jsou dostupné na adrese: https://economy-finance.ec.europa.eu/economic-and-fiscal-governance/stability-and-growth-pact/preventive-arm/annual-progress-reports_cs.

([7]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

([8]) Nastavení fiskální politiky je definováno jako měřítko roční změny základního stavu veřejných rozpočtů. Jeho cílem je posoudit ekonomický impuls plynoucí z fiskálních politik, a to jak z těch, které jsou financovány z vnitrostátních zdrojů, tak z těch, které jsou financovány z rozpočtu EU. Nastavení fiskální politiky se měří jako rozdíl mezi i) střednědobým potenciálním růstem a ii) změnou primárních výdajů očištěných o diskreční opatření na straně příjmů a se zahrnutím výdajů financovaných z nevratné podpory (grantů) z Nástroje pro oživení a odolnost a dalších fondů Unie.

([9]) Eurostat – Euro Indicators, 22. dubna 2026.

(14) Podle údajů Eurostatu ([10]) činily v roce 2025 celkové výdaje vládních institucí Slovinska na obranu 1,3 % HDP, což odpovídá nárůstu o 0,2 procentního bodu HDP ve srovnání s referenčním rokem 2021. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že v roce 2026 dosáhnou 1,6 % HDP, což odpovídá nárůstu o 0,5 procentního bodu HDP oproti roku 2021 ([11]).

(15) Unie nadále čelí riziku narušení dodávek energie a zvýšené volatility cen, což je dále umocněno geopolitickým napětím, jež má dopad na světové trhy s ropou a zemním plynem. Zkušenosti z energetické krize v letech 2022–2023 ukázaly, že rozsáhlá a necílená opatření s sebou nesou velké fiskální náklady a jsou sociálně a ekonomicky neefektivní. *Od* vypuknutí války na Blízkém východě v únoru 2026 Slovinsko přijalo opatření fiskální politiky ke zmírnění dopadu vysokých cen energií na domácnosti a podniky ([12]). Patří mezi ně necílené snížení spotřební daně z motorové nafty, benzinu a topných olejů, které má trvat do konce roku, a necílené snížení environmentální daně z oxidu uhličitého, motorové nafty, benzinu a topných olejů, které má skončit v červnu 2026. Podle prognózy Komise z jara 2026 se předpokládá, že fiskální náklady na tato opatření budou v roce 2026 činit méně než 0,2 % HDP. Pokud by tato opatření zůstala v platnosti do konce roku 2026, činily by v roce 2026 jejich fiskální náklady podle odhadů Komise 0,3 % HDP.

(16) Podle výpočtů Komise dosáhlo tempo růstu čistých výdajů Slovinska v roce 2025 výše 8,8 % a za roky 2024 a 2025 kumulativně 13,2 %. Růst čistých výdajů v roce 2025 je vyšší než doporučené maximální tempo růstu, přičemž odpovídá odchylce ve výši 1,4 % HDP v ročním vyjádření. Vezmou-li se v úvahu roky 2024 a 2025 dohromady, je kumulativní tempo růstu čistých výdajů rovněž vyšší než doporučené maximální tempo růstu a odpovídá kumulativní odchylce 0,5 % HDP. S ohledem na flexibilitu vyšších výdajů na obranu, kterou poskytuje národní úniková doložka, a s přihlédnutím k celkovému období let 2024 a 2025, činí kumulativní odchylka čistých výdajů nepatrně více než 0,3 % HDP.

(17) Podle výpočtů Komise se předpokládá, že tempo růstu čistých výdajů Slovinska dosáhne v roce 2026 výše 7,2 % a za roky 2024, 2025 a 2026 kumulativně 21,3 %. Předpokládaný růst čistých výdajů v roce 2026 je vyšší než doporučené maximální tempo růstu, přičemž odpovídá odchylce ve výši 1,2 % HDP v ročním vyjádření. Vezmou-li se v úvahu roky 2024, 2025 a 2026 dohromady, je předpokládané kumulativní tempo růstu čistých výdajů rovněž vyšší než doporučené maximální tempo růstu a odpovídá kumulativní odchylce 1,7 % HDP. S ohledem na flexibilitu vyšších výdajů na obranu, kterou poskytuje národní úniková doložka, a s přihlédnutím k celkovému období let 2024, 2025 a 2026, činí předpokládaná kumulativní odchylka čistých výdajů 1,2 % HDP.

(18) Dne 3. června 2026 přijala Komise zprávu podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování EU ([13]). V této zprávě byla posouzena situace Slovinska z hlediska kritéria schodku, neboť jeho plánovaný schodek veřejných financí v roce 2026 překračuje referenční hodnotu 3 % HDP. Zpráva dospěla k závěru, že Slovinsko kritérium schodku nesplňuje. Rada zároveň aktivovala národní únikovou doložku pro Slovinsko a schodek přesahující referenční hodnotu je na základě prognózy Komise z jara 2026 plně vysvětlen nárůstem výdajů na obranu od roku 2021. Ačkoli se však Komise domnívá, že v této fázi není důvod zahájit postup při nadměrném schodku v případě Slovinska, přetrvává značná nejistota ohledně fiskálního výhledu na rok 2026 (viz 12. bod odůvodnění). Nebudou-li věrohodně a včas přijata dostatečná nápravná opatření, může to vést na podzim k zahájení postupu při nadměrném schodku v případě Slovinska. S ohledem na výše uvedené a po zvážení stanoviska Hospodářského a finančního výboru zřízeného podle čl. 126 odst. 4 Smlouvy o fungování EU nenavrhla Komise v této fázi postup při nadměrném schodku zahájit.

([10]) Zdroj: Eurostat, vládní výdaje podle klasifikace funkcí vládních institucí (COFOG).
([11]) Definice výdajů na obranu podle NATO se liší od vymezení podle COFOG oddílu Obrana. Kromě toho by se mohly vyskytnout rozdíly způsobené vlivem doby zachycení výdajů, zejména u vojenského vybavení, neboť výkaznictví podle NATO se neřídí pravidly, která se pro dobu zachycení používají v národních účtech.
([12]) Situace ke dni uzávěrky prognózy Komise z jara 2026 (4. května 2026).
([13]) Zpráva Komise vypracovaná v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, 3. června 2026, COM(2026) 302 final.

(19) Daňová skladba Slovinska se do značné míry zakládá na zdanění práce, které v roce 2023 představovalo 52 % celkových daňových příjmů. V souvislosti s rychle stárnoucím obyvatelstvem a úbytkem pracovníků v produktivním věku představuje velká závislost Slovinska na zdanění práce strukturální riziko, neboť vysoké daňové zatížení může odrazovat od vytváření pracovních míst a mít negativní vliv na nabídku pracovní síly a konkurenceschopnost. Slovinsko v současné době využívá méně narušující zdroje příjmů jen v omezené míře. Periodické daně z nemovitostí vytvářejí příjmy hluboko pod průměrem EU a reformy v této oblasti nebyly předloženy. Slovinsku chybí rámec pro hodnocení ekonomické efektivnosti nebo nezbytnosti rozsáhlého opakování daňových výdajů ve výši 5,2 % HDP v roce 2023. Systematická revize těchto výdajů a úprava zdanění nemovitostí by rozšířila daňovou základnu a vytvořila další fiskální prostor. Vyvážení daňové skladby směrem k udržitelnějším zdrojům, které podporují růst, zmírňuje strukturální rizika a podporuje fiskální udržitelnost.

(20) K řešení rostoucích nákladů na stárnutí obyvatelstva a zlepšení kvality veřejných financí je nutné zvýšit efektivitu veřejných výdajů. Slovinsko má sice zkušenosti s vypracováváním analýz výdajů, ty však zatím nejsou systematicky začleněny do ročního rozpočtového procesu. Institucionalizace pravidelných přezkumů výdajů v největších výdajových oblastech, zejména v oblasti sociální ochrany (17,1 % HDP), zdravotní péče (8 %), hospodářských záležitostí (5,7 %) a vzdělávání (5,5 %), by usnadnila účinnější přerozdělování zdrojů a zvýšila odpovědnost. Navzdory zvýšení sociálních transferů se míra osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením již čtvrtý rok po sobě zvýšila, což odráží zejména nárůst míry ohrožení chudobou mezi staršími lidmi a naznačuje, že systém nedokáže oslovit ty nejzranitelnější skupiny. Zvýšení efektivity by bylo možné dosáhnout lepším zacílením sociálních dávek, harmonizací roztříštěné podpory rodin a řešením nemocenských dávek. Demografický pokles, stárnutí obyvatelstva a nerovnoměrný přístup ke kvalitním základním službám (zdravotní péče a vzdělávání) prohlubují územní rozdíly, které mají dopad zejména na venkovské oblasti. Veřejné investice jsou sice stále vysoké, ale pro zajištění fiskální udržitelnosti a podporu růstového potenciálu je nutné zlepšit jejich skladbu a plánování posílenou koordinací mezi vnitrostátními a místními orgány.

(21) V porovnání s průměrem celé EU probíhá ve Slovinsku provádění programů politiky soudržnosti rychleji jak z hlediska výběru projektů, tak z hlediska vyplácení prostředků – toto se týká podpory z Evropského fondu pro regionální rozvoj (EFRR), Fondu pro spravedlivou transformaci (FST), Evropského sociálního fondu plus (ESF+) a Fondu soudržnosti (FS). Je důležité tuto dynamiku zachovat a zároveň maximalizovat dopad investic v praxi. Slovinsko již v rámci svých programů politiky soudržnosti přijímá opatření na podporu konkurenceschopnosti a růstu. Některé oblasti však mohou vyžadovat další posílení provádění, včetně těch, které se týkají dovedností, výzkumu a inovací, přizpůsobení se změně klimatu, vodního hospodářství a poskytování místních služeb. Je nezbytné zajistit, aby byly nové investice, které Slovinsko uvádí ve svém přezkumu fondů politiky soudržnosti v polovině období, zejména ty, které souvisejí s pěti prioritami stanovenými v nařízení o přezkumu v polovině období ([14]), realizovány rychle a účinně.

(22) Slovinsko čelí několika výzvám souvisejícím s odvětvím energetiky, udržitelnou dopravou, odolností vůči změně klimatu a životním prostředím, podnikatelským prostředím, konkurenceschopností a nedostatkem pracovních sil.

(23) Jak je uvedeno v Kompasu konkurenceschopnosti, všechny orgány EU, vnitrostátní a místní orgány musí vyvinout velké úsilí k vytvoření jednodušších pravidel a ke zrychlení správních postupů. Komise si v oblasti snižování administrativní zátěže stanovila ambiciózní cíle: u všech podniků nejméně o 25 % a u malých a středních podniků nejméně o 35 %. Vytvořila také nové nástroje k dosažení těchto cílů, včetně systematického zátěžového testu souboru právních předpisů EU a posíleného dialogu zúčastněných stran. Aby bylo možné těmto ambicím dostát, musí jednat také Slovinsko. Přestože bylo dosaženo určitého pokroku, je nadále zapotřebí posílit spolupráci a koordinaci mezi vnitrostátní, regionální a místní úrovní. Složitost administrativních postupů údajně omezuje 66 % společností při podnikání ve Slovinsku ([15]). Podnikatelské prostředí ve Slovinsku je i nadále zatíženo strukturálními problémy, přičemž hlavní překážky pro investice a růst představují nedostatek pracovních sil a dovedností a regulační a daňová zátěž. Povolovací postupy jsou nadále obzvláště zatěžující, protože lhůty pro vydání stavebních povolení a povolení v oblasti životního prostředí jsou dlouhé, právní formality je třeba vyřizovat fyzicky a interoperabilita digitálních registrů je omezená. Navzdory významnému pokroku v digitalizaci veřejných služeb je Slovinsko stále pod průměrem EU a přetrvávají některé problémy, pokud jde o zaměření na uživatele, interoperabilitu a opakované použití dat na všech úrovních veřejné správy. Přetrvávají regulační překážky jednotného trhu, které se týkají zejména přeshraničního obchodu se službami a některých regulovaných povolání, a pokrok při jejich odstraňování je nadále omezený. V tomto ohledu může zvýšení rozsahu, ambicí a tempa zjednodušení právních předpisů a správní modernizace zlepšit kvalitu a snížit ceny a v dlouhodobém horizontu podpořit růst.

([14]) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2025/1914 ze dne 18. září 2025, kterým se mění nařízení (EU) 2021/1058 a (EU) 2021/1056, pokud jde o zvláštní opatření k řešení strategických výzev v souvislosti s přezkumem v polovině období.

([15]) „Postoje podniků ke korupci v EU“, zpráva z bleskového průzkumu Eurobarometru, 2025.

(24) Vazby veřejné a soukromé sféry ve Slovinsku v oblasti výzkumu a inovací, pokud jde o společné publikace, zůstávají mírně nad průměrem EU, ale země má problémy s přeměnou vynikajícího výzkumu v úspěšné produkty, přičemž dalšího pokroku by bylo možné dosáhnout usnadněním transferu znalostí a zabezpečením finanční podpory výzkumu a vývoje. Ačkoli jsou výdaje podniků na výzkum a vývoj ve Slovinsku na úrovni průměru EU, již tři roky klesají na 1,5 % HDP, a to zejména u malých a středních podniků. Veřejné výdaje Slovinska na výzkum a vývoj navíc stále zaostávají za průměrem EU roku 2024 (0,64 % oproti 0,72 % HDP) i za vnitrostátním cílem (1,25 %). Regionální inovační kapacity jsou účinně posilovány, ačkoli některé regiony se stále potýkají s nižšími investicemi do výzkumu a vývoje a slabšími výsledky produktivity, což omezuje konkurenceschopnost a růst založený na inovacích. Ačkoli probíhá několik pozitivních iniciativ, včetně projektů strategického financování a cílené podpory návrhů s vysokým potenciálem, je k plnému využití inovační kapacity Slovinska a dosažení její plné realizace důležité účinné zavádění alternativních investičních nástrojů, a to zejména pro startupy. Slovinsko se snažilo zlepšit řízení výzkumu a inovací tím, že většinu politik v oblasti výzkumu a inovací sloučilo pod jedno ministerstvo, aktualizovalo zákon o činnostech v oblasti výzkumu, vývoji a inovací a vytvořilo horizontální koordinační mechanismy pro zefektivnění politických iniciativ, které byly součástí slovinského plánu pro oživení a odolnost (RRP). Přestože tyto reformy byly provedeny, jejich dopad zatím není hmatatelný a mechanismy mohou vyžadovat přidání prvku monitorování pro sledování pokroku a případné posílení. Kromě toho dosud není zaveden systematičtější přístup k transferu znalostí, což může bránit přeměně vysoce kvalitního akademického výzkumu na komerčně životaschopné produkty.

(25) Slovinské podniky se spoléhají převážně na bankovní financování, a to z důvodu méně rozvinutého kapitálového trhu v zemi a omezené účasti domácích institucionálních investorů na financování inovativních společností a začínajících podniků. Odvětví soukromého a rizikového kapitálu jsou podstatně méně vyspělá než jejich protějšky v EU, přičemž jejich aktiva v roce 2024 činila v uvedeném pořadí pouze 0,04 % a 0,01 % HDP, zatímco průměr EU je 0,46 % a 0,06 % HDP. Slovinské domácnosti navíc drží velkou část svých finančních aktiv v hotovosti a vkladech, než aby investovaly do tržních finančních nástrojů. Sektor penzijních fondů má nízkou úroveň aktiv, která v roce 2024 tvořila pouze 7,1 % HDP, což je třetí nejnižší úroveň v EU. Trh nebankovního financování ve Slovinsku se musí rozšířit a diverzifikovat, aby se zvýšila dostupnost rizikového kapitálu a podpořily inovační investice a dlouhodobá konkurenceschopnost. Vývoj kapitálového financování a rizikového kapitálu postrádá podporu kapitálových investic ze strany poskytovatelů penzijního pojištění, které mohou přispět k nárůstu doplňkového penzijního pojištění a jsou důležité pro růst inovativních startupů.

(26) Významný podíl slovinského energetického mixu nadále tvoří fosilní paliva (58 %), jejichž značná část se dováží, což přispívá k vyšším a volatilnějším cenám, které následně ovlivňují konkurenceschopnost. Slovinsko se dále muselo spolehnout na statistický převod, aby splnilo svůj národní cíl v oblasti energie z obnovitelných zdrojů (25 %). Navzdory určitému pokroku je zapotřebí dalšího úsilí na urychlení zavádění obnovitelných zdrojů energie ve všech odvětvích, včetně využívání ukládání energie a zavádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti. Přestože se i nadále provádějí opatření ke zvýšení energetické účinnosti, zejména renovace budov, prostřednictvím národního rámce financování a různých fondů EU, včetně Nástroje pro oživení a odolnost, zvýšené úsilí Slovinska napomůže k dosažení dlouhodobých cílů strategie renovace, které mají snížit spotřebu energie v budovách.

(27) Významnou překážkou pro obnovitelné zdroje energie jsou ve Slovinsku i nadále povolovací a správní postupy pro zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů v rozvodné síti, a to včetně větrných elektráren. Ačkoli došlo k pokroku v reformě regulačního rámce, řízení týkající se životního prostředí a na úrovni obcí mohou stále trvat až několik let. Slovinsko nezaznamenalo žádný nárůst kapacity větrné energie za více než deset let a zavádění nové solární fotovoltaické kapacity se v roce 2025 ve srovnání s předchozími třemi lety výrazně zpomalilo. Vymezení oblastí pro zrychlenou instalaci zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů, v nichž jsou povolovací a správní postupy účinně zjednodušeny a zkráceny, by mohlo přispět k výraznému urychlení zavádění. S dalším urychlením vyřizování žádostí a také překonáním místní opozice by navíc mohlo pomoci budování kapacit v podobě školení a dalších zdrojů, které by měly místní orgány k dispozici. Regiony, které postupně ukončují těžbu uhlí, zároveň čelí významným výzvám v oblasti spravedlivé transformace souvisejícím s hospodářskou diverzifikací, změnou kvalifikace pracovní síly a rozvojem infrastruktury pro čistou energii.

(28) Omezení sítě, zejména na úrovni distribuce, se začala zmírňovat, částečně díky realizaci investic z Nástroje pro oživení a odolnost. Udržení nepřetržitého začleňování decentralizovaných obnovitelných zdrojů a zároveň uspokojení rostoucí poptávky po elektřině z elektrifikace však bude vyžadovat výrazné zvýšení investic do rozvodné sítě, a to včetně digitalizace.

(29) Využívání udržitelné dopravy stále zaostává za zbytkem EU a závislost na osobních automobilech je stále velmi vysoká. Dominantním zdrojem emisí skleníkových plynů, znečištění ovzduší a spotřeby energie v tomto odvětví je nadále silniční doprava. Všechny tyto hodnoty jsou nad průměrem EU. Došlo k pokroku v rámci systému výběru mýtného u těžkých vozidel na základě ujeté vzdálenosti. V rámci plánu pro oživení a odolnost, Nástroje pro propojení Evropy a programu politiky soudržnosti probíhá řada rozsáhlých investic v oblasti železniční dopravy a elektromobility. Stále je však třeba řešit nabídku a využití udržitelné osobní dopravy a pokračovat v investicích do odolné železniční infrastruktury podél koridorů TEN-T, včetně přeshraničních úseků, a v přípravě vysokorychlostních železničních tratí.

(30) Slovinsko je velmi zranitelné vůči rizikům souvisejícím s klimatem, zejména povodním, vlnám veder, suchu a lesním požárům, přičemž tato rizika jsou v jednotlivých regionech rozložena nerovnoměrně a mají negativní dopad na hospodářství a společnost země, která je těmto rizikům často vystavována. Navzdory rostoucím rizikům má Slovinsko stále jednu z nejnižších měr pojistného krytí proti extrémním jevům souvisejícím s počasím a klimatem v EU, což vede k nedostatečné finanční ochraně a poukazuje na potřebu rozšířit využívání mechanismů pojištění proti rizikům plynoucím ze změny klimatu. V roce 2025 přijalo Slovinsko nový zákon o klimatu, který významně posílil rámec správy záležitostí týkajících se přizpůsobení se změně klimatu. Slovinsko rovněž přijalo vyhlášku ([16]), která stanoví pravidla pro výstavbu, využívání půdy a další činnosti v oblastech ohrožených povodněmi a erozí. Jedná se však pouze o začátek procesu a účinné provádění souvisejících politik na vnitrostátní, regionální a místní úrovni stále zaostává. Provádění opatření na ochranu před povodněmi se opožďuje a přírodě blízká řešení se zatím systematicky neuplatňují ve všech odvětvích. Navzdory úsilí přetrvávají výzvy související také s modernizací vodní infrastruktury, obnovou roztříštěných sladkovodních ekosystémů, snížením znečištění vody a řešením zhoršujícího se stavu slovinské přírody a ekosystémů, což nadále oslabuje odolnost země vůči změně klimatu, její ekosystém a vodohospodářskou odolnost.

(31) Přetrvávající nedostatek pracovních sil a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi podkopávají investice a konkurenceschopnost ve Slovinsku. Přibližně polovina podniků hlásí nedostatek zaměstnanců, přičemž míra volných pracovních míst je vyšší než průměr EU. Tento nedostatek prohlubují demografické změny, pracovní podmínky, nedostatky v dovednostech a nesoulad mezi nabízenými a požadovanými dovednostmi, a to zejména v oblasti vzdělávání, péče, informačních a komunikačních technologií, stavebnictví a vědeckých a technických profesích, které vyžadují dovednosti v oborech přírodních věd, technologie, inženýrství a matematiky (STEM). Slovinsko se potýká s výraznými nedostatky v oblasti digitálních dovedností, přičemž 63,9 % podniků hlásí nedostatek dovedností v oblasti IKT a digitální dovednosti dospělých zaostávají za průměrem EU. To brání digitalizaci podniků a představuje riziko pro rozvoj lidského kapitálu. Proto jsou zapotřebí pobídky ke zvýšení digitální gramotnosti a kompetencí. Nejnovější průzkum PISA prováděný OECD a týkající se dovedností žáků odhalil znepokojivý klesající trend v úrovni základních dovedností a Mezinárodní studie počítačové a informační gramotnosti (ICILS) poukázala na nízkou počítačovou gramotnost. Vznikající nedostatek zelených dovedností bude dále vyvíjet tlak na trh práce, přičemž se předpokládá, že 40 % všech volných pracovních míst budou tvořit zelená pracovní místa. Slovinsko se při řešení nedostatku pracovních sil spoléhá na zahraniční pracovníky, kteří představují 16 % pracovní síly v zemi a podle prognóz dosáhnou do roku 2030 26 % ([17]). Slovinsko se však v porovnání s ostatními členskými státy EU potýká s problémy při získávání vysoce kvalifikovaných pracovníků, což může být způsobeno faktory, jako je výše příjmů, nízká úroveň digitalizace a začlenění na pracovišti ([18]). Překážkou pro přilákání, nábor a udržení talentů jsou nadále pomalé správní postupy pro pracovní migraci, potíže s uznáváním kvalifikace a sociální začlenění. V zájmu přizpůsobení se strukturálním změnám ve společnosti bude nezbytné dále sladit vzdělávací systém s potřebami trhu práce, plně využívat kvalifikovanou pracovní sílu poskytováním politických nástrojů na podporu plynulého přechodu mezi zaměstnáními, a to i u starších pracovníků a pracovníků s nízkou kvalifikací, a posílit integraci migrujících pracovníků na trh práce a do společnosti.

([16]) Vyhláška o podmínkách a omezeních prostorových zásahů a výkonu činností v oblastech ohrožených povodněmi a související erozí vnitrozemských vod a moře.

([17]) Viz MoLFSAEO, Analiza razmer na trgu dela in rezultati srednje in dolgoročnih napovedi potreb trga dela do leta 2039, říjen 2025.

([18]) Viz IMAD, Quality of Life Report – Development Report 2025 (Zpráva o kvalitě života – Zpráva o vývoji 2025).

(32) Ačkoli novější údaje z šetření pracovních sil naznačují určitý pokrok mezi lety 2022 a 2024, účast dospělých na odborné přípravě je nadále nízká a výrazně pod průměrem EU (šetření o vzdělávání dospělých z roku 2022, Slovinsko: 26,5 %, EU: 39,5 %) a také výrazně pod vnitrostátním cílem Slovinska pro rok 2030, který činí 60 %. Je nezbytné rozšířit celoživotní učení a odbornou přípravu na celou dospělou populaci, včetně zranitelných skupin. Podíl dospělých Slovinců s alespoň základními digitálními dovednostmi se v roce 2025 dále snížil na 46,5 % (EU: 60,4 %) a zpomaluje digitální transformaci. Slovinsko se zavázalo k vypracování celostátního akčního plánu v oblasti dovedností; příprava však zůstává v počáteční fázi, takže je zatím předčasné hodnotit jeho potenciální dopad.

(33) Aby byla zajištěna široká podpora pro úspěšné provádění unijních nástrojů financování, jakož i v kontextu evropského semestru, je i nadále nezbytné zapojovat do procesu místní a regionální orgány, sociální partnery, občanskou společnost a další příslušné zainteresované strany, a to systematicky, smysluplně a včas.

(34) V rámci plánu pro oživení a odolnost vstoupila v lednu 2025 v platnost slovinská reforma mezd ve veřejném sektoru, která postupně zvyšuje mzdy ve veřejném sektoru, a to včetně mezd zdravotníků, pracovníků dlouhodobé péče a učitelů. Současně se mzdovou reformou byl v říjnu 2025 zaveden nový příspěvek na zimu a v lednu 2026 byla zákonná minimální mzda zvýšena o 16 %. V roce 2024 Slovinsko rovněž zavedlo opatření ke zlepšení personálních a pracovních podmínek v oblasti zdravotnictví a dlouhodobé a sociální péči, jako jsou stipendia pro zdravotnické a sociální profese, usnadnění uznávání odborné kvalifikace zahraničních zdravotnických pracovníků a pilotní program stáží pro zdravotní sestry a pečující osoby (2024–2026), avšak většina těchto opatření ještě nebyla plně provedena. Přetrvává nicméně nedostatek pracovních sil a dovedností, přičemž přibližně 80 % zaměstnavatelů v těchto odvětvích hlásí potíže s hledáním pracovníků, což brání přístupu a efektivnímu poskytování služeb zdravotní a dlouhodobé péče, a to i ve vylidňujících se regionech. Slovinsko má již nyní nízký podíl zdravotnických a sociálních pracovníků na celkové zaměstnanosti ve srovnání s průměrem OECD (7,8 % oproti 10,9 %, údaje z roku 2023) a méně zdravotních sester a lékařů na obyvatele, než je průměr EU ([19]). Pracovní podmínky ve zdravotnictví a v odvětví dlouhodobé péče jsou náročné kvůli vysokému pracovnímu zatížení současného personálu, včetně delší pracovní doby, směn a noční práce, což přispívá k vyšší fyzické a emocionální zátěži a častějším nemocenským dovoleným ([20]). Bez naléhavých politických opatření se očekává, že se situace zhorší v důsledku stárnutí populace, odchodu zaměstnanců do důchodu a odlivu pečovatelů do zahraničí nebo jiných profesí. K řešení těchto výzev přijala vláda strategii, kterou se zřizuje komplexní rámec pro posílení, rozvoj a zajištění dlouhodobé udržitelnosti pracovníků ve zdravotnictví. S nedostatkem pracovníků se potýká i učitelské povolání, což je do značné míry způsobeno nízkou prestiží této profese a také administrativní zátěží.

(35) Vzhledem k úzké provázanosti ekonomik členských států eurozóny a jejich kolektivnímu příspěvku k fungování hospodářské a měnové unie Rada v roce 2026 doporučila, aby členské státy eurozóny přijaly opatření k provedení doporučení týkajícího se hospodářské politiky eurozóny z roku 2026, a to i prostřednictvím svých plánů pro oživení a odolnost. V případě Slovinska pomáhá doporučení č. 1 provést první, druhé a třetí doporučení týkající se eurozóny, doporučení č. 2 pomáhá provést čtvrté doporučení týkající se eurozóny, doporučení č. 3 pomáhá provést sedmé, osmé a deváté doporučení týkající se eurozóny, doporučení č. 4 pomáhá provádět sedmé doporučení týkající se eurozóny a doporučení č. 5 pomáhá provést páté doporučení týkající se eurozóny.

([19]) Podle nově přijaté definice Eurostatu pro zdravotní sestry (podle směrnice EU 2005/36/ES o uznávání odborných kvalifikací) jsou počty zdravotních sester výrazně nižší než počty za použití širší definice, která se používá například ve statistikách OECD týkajících se zdraví.

([20]) Podle slovinského Institutu zdravotního pojištění činila průměrná ztráta pracovních dnů na jednoho zaměstnance z důvodu nemocenské dovolené v roce 2025 8,6 dne a míra absencí 6,97 %. Ze závěrečné zprávy Ministerstva zdravotnictví o podpoře povolání v oblasti dlouhodobé péče (2024) vyplývá, že v dlouhodobé péči pracuje 40 % personálu více než 41 hodin týdně a 10 % více než 46 hodin týdně.

(36) S ohledem na klíčovou úlohu lidského kapitálu při zvyšování konkurenceschopnosti a strategické autonomie Unie doporučila Rada v roce 2026 členským státům, aby přijaly opatření, jimiž by se urychleně řešily s lidským kapitálem související strukturální problémy v oblasti dovedností, vzdělávání a odborné přípravy, protože brzdí konkurenceschopnost. K provádění doporučení Rady o lidském kapitálu v Unii mohou letošní doporučení pro Slovinsko přispět.

DOPORUČUJE Slovinsku v letech 2026 a 2027:

1. S ohledem na odchylku zaznamenanou v roce 2025 a na významnou odchylku, kterou Komise předpokládá pro rok 2026 oproti doporučenému stropu čistých výdajů, přijmout opatření ke kontrole čistých výdajů tak, aby byla dodržena maximální tempa růstu doporučená Radou dne 21. ledna 2025 a zároveň využít flexibilitu v rámci národní únikové doložky aktivované Radou. Posílit celkové výdaje na obranu a bezpečnost a připravenost při současném zajištění udržitelnosti dluhu a efektivity výdajů, jakož i postupně upravit rozpočet tak, aby byly strukturálně vyšší výdaje na obranu zachovány. Zajistit, aby opatření přijatá ke zmírnění dopadu prudkého nárůstu cen energií byla dočasná, zaměřená na ochranu zranitelných domácností nebo na řešení potřeb energeticky náročných podniků, zachovávala pobídky k úsporám energie a jejich fiskální náklady byly slučitelné se závazky podle fiskálního rámce EU. Vyvážit daňové příjmy směrem k udržitelnějším zdrojům podporujícím růst. Zlepšit efektivnost veřejných výdajů, zejména prováděním přezkumů výdajů v největších oblastech výdajů.

2. Zajistit kontinuitu reforem a investic prováděných v rámci Nástroje pro oživení a odolnost. Zachovat tempo provádění opatření v rámci programů politiky soudržnosti, v příslušných případech na základě přerozdělení zdrojů na strategické priority a flexibility dohodnuté v souvislosti s přezkumem rámce politiky soudržnosti v polovině období.

3. Zjednodušit regulaci, zlepšit regulační nástroje a snížit administrativní zátěž podniků, včetně některých služeb a regulovaných povolání, a snížit překážky obchodu se službami. Posílit konkurenceschopnost podporou dynamiky podnikání a vytváření rychle rostoucích podniků zlepšením podmínek pro kapitálové investice, včetně investic rizikového kapitálu, pro institucionální investory, jakož i pro investice do výzkumu, vývoje a inovací, při zohlednění územních rozdílů v oblasti výzkumu a vývoje a v produktivitě. Urychlit digitalizaci veřejných služeb, mimo jiné prostřednictvím lepší interoperability a opakovaného použití dat.

4. Urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a ukládání energie, mimo jiné zjednodušením a urychlením správních a povolovacích postupů. Posílit infrastrukturu elektrické sítě na úrovni distribuce a zavádět součásti inteligentní sítě. Kromě toho urychlit zavádění opatření ke zvýšení energetické účinnosti, zejména ve stavebnictví. Podporovat elektrifikaci a digitalizaci odvětví dopravy a zaměřit investice na udržitelnou dopravu, zejména na železniční síť TEN-T a rozvoj městské mobility a osobní dopravy, a to s ohledem na územní rozdíly. Dále posilovat odolnost vůči změně klimatu, ekosystém a vodohospodářskou odolnost prováděním cílených opatření pro přizpůsobení se změně klimatu a pro ochranu přírody a environmentálních opatření.

5. Řešit nedostatek pracovních sil posílením poskytování a získávání dovedností a kompetencí, včetně základních dovedností žáků, dalším sladěním vzdělávacího systému s potřebami trhu práce. Urychlit postupy pro udělování pracovních povolení a uznávání kvalifikace zahraničních pracovníků, včetně vysoce kvalifikovaných osob. Podporovat celoživotní učení, prohlubování dovedností a změnu kvalifikace dospělých, včetně základních digitálních dovedností. Dále zlepšit nemzdové pracovní podmínky a atraktivitu profesí, zejména v oblasti zdravotní, sociální a dlouhodobé péče a v oblasti výuky.

V Bruselu dne 10. července 2026.

*Za Radu*

*předseda*

S. HARRIS